

การพัฒนาแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
THE DEVELOPMENT OF A MANAGEMENT MODEL FOR THE THINKING
SCHOOL UNDER THE PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

จุฬารัตน์ เหล่าไฟโรจน์จารี *, ธิดาวลัย อุ่นกอง *

สมบัติ นพรัก *, วรรณกร พรประเสริฐ *

Jurarat Laopairodjari, Thidawan Unkong

Sombat Noparak, Wannakorn Phornprasert

Corresponding Author E-mail: jaam_naja@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) สร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด 3) ประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด วิจัยดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน 1) ศึกษาองค์ประกอบและแนวทาง โดยสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนสอนคิด จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ จำนวน 3 โรงเรียน และศึกษาองค์ประกอบและประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนสอนคิด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้จัดการเรียนการสอนส่งเสริมการสอนคิด จำนวน 201 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบบันทึกการศึกษาเอกสาร แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา และสร้างข้อสรุป 2) การสร้างรูปแบบ โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาয়กร่างและตรวจสอบรูปแบบโดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน 3) การประเมินรูปแบบ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 186 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบและกลไก ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต 4) ผลลัพธ์ 5) ข้อมูลย้อนกลับ ผลการประเมิน ความครอบคลุม ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาแบบ, การบริหารสถานศึกษา, โรงเรียนสอนการคิด, องค์การบริหารส่วนจังหวัด

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the components and guidelines for implementing the thinking schools model in educational institutions under the Provincial Administrative Organization 2) To develop the administration of the thinking schools model

* มหาวิทยาลัยพะเยา

University of Phayao

in educational institutes under the Provincial Administrative Organization 3) to evaluate the effectiveness of the administration of the thinking schools' model in educational institutions under the Provincial Administrative Organization. The research comprised three main steps: 1) Study of Components and Guidelines: This involved reviewing documents and related research, as well as interviewing administrators from three exemplary practice schools. The study aimed to identify the components and guidelines for implementing the thinking schools' model, including an examination of its effectiveness. The sample group consisted of 201 educators who are proponents of the thinking schools' approach. Research instruments encompassed a document analysis record form, questionnaires, and interview forms. Statistical methods such as mean, standard deviation, content analysis, and conclusions were employed 2) Model Creation: Data gathered in Step 1 were utilized to draft and refine the administration model. A focus group of 11 experts was engaged in evaluating and enhancing the model's design 3) Model Evaluation: The evaluation phase involved 186 school administrators as participants. The assessment employed statistical measures like mean and standard deviation.

The results of this research found that: The administration model for thinking schools in educational institutions under the Provincial Administrative Organization comprises three core components: 1) Principles of the Model 2) Objectives 3) Systems and Mechanisms, encompassing five key aspects: 1) Inputs 2) Process 3) Output 4) Outcomes 5) Feedback. The evaluation outcomes of the thinking school's administration model within educational institutions under the Provincial Administrative Organization were overwhelmingly positive, indicating a high level of comprehensiveness and appropriateness. Educational administrators expressed a strong belief in the model's utility and potential.

Keywords: Model development, Thinking schools model, Educational institutions, Provincial administrative organization

บทนำ

ด้วยกระแสการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลที่กล่าวมาข้างต้น สอดคล้องกับแนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวทาง การจัดการศึกษามาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการเรียนรู้ โดยฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้คิดได้ทำเป็น และมาตรา 28 กำหนดให้หลักสูตร มุ่งพัฒนาคนให้สมดุลทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และ ความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีกระบวนการคิด สามารถนำทักษะความรู้รอบตัวมาสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ เพื่อใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) มีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ ซึ่งสมรรถนะสำคัญประการหนึ่ง คือความสามารถในการคิดของผู้เรียนโดยเฉพาะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ ในการพัฒนานวัตกรรมต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 6-7) จากการให้ความสำคัญเรื่องการพัฒนาทักษะการคิด ของผู้เรียนที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ส่งผลให้ความสำคัญเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดในสถานศึกษาให้มีศักยภาพและมีความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เป็นต้นแบบและเป็นแบบอย่างของโรงเรียนอื่นที่เป็นรูปธรรม และท้าทายความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ความสำเร็จของการมีโรงเรียนการสอนคิดที่จะช่วยลดและขจัดปัญหาวิกฤตทางการศึกษา เช่น คุณภาพสถานศึกษาที่แตกต่างกัน คุณภาพผู้เรียนที่มีมาตรฐานไม่เท่าเทียมกัน ผู้เรียนขาดกระบวนการเรียนรู้ที่จะพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และความเหลื่อมล้ำ ในการเข้ารับบริการทางการศึกษา ดังนั้น จึงเป็นความมุ่งมั่นของผู้บริหารสถานศึกษาในอันที่จะให้มีโรงเรียนการสอนคิดดำเนินการได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ นับเป็นมิติใหม่แห่งการพัฒนาการศึกษา (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2556) หากสถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนการบริหารโรงเรียนการสอนคิดตามกรอบการปฏิรูปการศึกษาได้ก็จะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่ง ที่จะนำมาสู่การเป็นผู้anoอย่างได้เปรียบ ได้แก่ คุณลักษณะแห่งการเป็นนักคิด ผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความสามารถในการคิดย่อมมีโอกาส ก้าวไปก่อน ก้าวไปไกล ก้าวไปสู่อนาคตที่ประสบความสำเร็จได้มากกว่า สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีรูปแบบการสร้างคนให้เป็นผู้คิดดี คิดได้ ทำเป็น คิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำสิ่งใหม่ ๆ ได้ด้วยตนเอง แสวงหาแนวทางใหม่ ๆ เพื่อให้ทำงานได้เร็วขึ้น ฉลาดขึ้น มีประสิทธิภาพสูงขึ้น สร้างผลลัพธ์ตามเป้าหมายได้มากขึ้น คุณภาพของผู้เรียนก็เป็นหัวใจสำคัญอีกหนึ่งประการของการจัดการศึกษาที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในวงการศึกษาระดับยุดถือเป็นเป้าหมายของการทำงาน ซึ่งหากภาพความคาดหวังที่แสดงว่าผู้เรียนมีคุณภาพ ของทุกฝ่ายตรงกัน การพัฒนาผู้เรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีพลังเพียงพอเพื่อเปลี่ยนแปลงไปสู่คุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์

จากรายงานสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มาตรฐานที่ 1 ผลการจัดการศึกษา สถานศึกษาควรมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระ โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ สม่่าเสมอและต่อเนื่อง และการพัฒนาทักษะการอ่านหรือนิสัย รักการอ่าน ควรจัดการเรียนการสอนโดยมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งที่เป็นสื่อการเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น และควรมีการวิเคราะห์ผลการสอบหรือผลการประเมินเพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียนแต่ละคน ส่วนมาตรฐานที่ 3 การจัดการเรียนการสอน มีข้อเสนอแนะว่า สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมแบบบูรณาการหรือจัดกิจกรรมที่หลากหลาย หรือมีการวางแผนพัฒนาผู้เรียนตามความแตกต่างของบุคคล สถานศึกษา และควรออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่

หลากหลายตามสภาพจริงด้วยเครื่องมือที่มีคุณภาพ นอกจากนั้นสถานศึกษาควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียน เป็นรายบุคคล หรือควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และควรส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน หรือพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2558) จากผลการประเมินดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับมาตรฐานด้านครูและผู้บริหาร กล่าวคือด้านการบริหาร ผู้บริหารต้องเน้นการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งผลต่อมาตรฐานด้านครูที่ครูต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อส่งเสริมทักษะ การคิดต่อไป เนื่องจากผู้สอนยังไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเสนอความรู้เป็นความสัมพันธ์เชิงระบบและเป็นองค์รวมได้ ดังนั้น การพัฒนากระบวนการคิดดังกล่าวจะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ที่จะร่วมกันพัฒนาทักษะความสามารถในการคิดแก่นักเรียนและสร้างการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เห็นโรงเรียนการสอนคิดทั้งครูผู้สอนและผู้เรียน อาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลายและครูผู้สอนต้องสามารถจัดกิจกรรมและใช้สื่อการสอนที่เป็นการช่วยพัฒนาความคิดของนักเรียนอย่างแท้จริง โดยที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกันจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างแท้จริง อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่คิดได้ คิดเป็น และแก้ปัญหาได้ สามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นำตนเองก้าวสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าครูยังขาดทักษะการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดของผู้เรียน ซึ่งหากครูขาดทักษะดังกล่าวแล้วเป็นการยากที่จะพัฒนาไปสู่ตัวผู้เรียน ดังนั้น หากครูต้องการพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน จำเป็นที่ครูต้องเร่งพัฒนาทักษะการคิดของตนเอง โดยเฉพาะในเรื่องของการคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิด เชิงนวัตกรรมในอนาคต ดังแนวคิดของ ชลาธิป ชาญชัยฤกษ์ (ม.ป.ป. อ้างถึงใน ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2557) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ที่ไม่ยึดติดกับหลักการและข้อจำกัดเดิมจะนำไปสู่การสร้างสรรค่นวัตกรรม และการแก้ไขปัญหาอย่างได้ผล (ชัยณรงค์ วงศ์ธีรทรัพย์, 2557) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์เพื่อจำแนกแยกแยะ และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่แตกต่างกันไปจากเดิม ก่อให้เกิดการพัฒนาวัตกรรมการใหม่ ผลการประเมินและรายงานดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าครูไทยส่วนหนึ่งกำลังประสบปัญหาในการพัฒนากระบวนการคิด จึงต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพราะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการคิด ซึ่งบุคคลที่สำคัญในการขับเคลื่อน คือ ครูและผู้บริหารสถานศึกษา ครูจะต้องมีการพัฒนาทักษะการคิดของตนเอง เพื่อจะได้นำความรู้ไปถ่ายทอดและพัฒนาผู้เรียนต่อไป ส่วนผู้บริหารสถานศึกษา คือ บุคคลสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุน และบริหารจัดการให้บุคลากรในสถานศึกษา ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ความร่วมมือ และดำเนินการพัฒนานักเรียน ให้มี

ความสามารถด้านการคิด คิดได้ คิดเป็น คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดสร้างสรรค์ เพื่อต่อยอดไปสู่การคิดเชิงนวัตกรรม รวมถึงสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ได้ประเมินสมรรถนะและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในหลาย ๆ ปัจจัย ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาไทย เนื่องจากผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่จะสร้างบรรยากาศและสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาต่อการสร้างสรรค์คุณภาพการเรียนรู้การสอน บทบาทผู้บริหารจึงเป็นบทบาทที่ละเอียดอ่อนและมีความสำคัญ

โรงเรียนการสอนคิดจึงเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารการศึกษาของท้องถิ่นและการศึกษาของชาติ ช่วยให้การบริหารสถานศึกษามีคุณภาพและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น สามารถเป็นต้นแบบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดให้กับสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ ได้นำไปใช้ประโยชน์ การจัดการศึกษาทุกประเภททุกระดับล้วนมีเป้าหมายที่สำคัญอย่างเดียวกัน คือ ผู้เรียน การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนและเพื่อเป็นการสะท้อนภาพที่ชัดเจนนำไปสู่การพัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดจึงถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบยิ่งขึ้น (ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์, 2559)

การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิด จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดให้มีความเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมทักษะการคิดเป็นเรื่องสำคัญยิ่งในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทุกด้านอย่างรวดเร็ว โรงเรียนการสอนคิดจึงเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารการศึกษาของท้องถิ่นและการศึกษาของชาติ ช่วยให้การบริหารสถานศึกษามีคุณภาพและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น สามารถเป็นต้นแบบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดให้กับสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ ได้นำไปใช้ประโยชน์ การจัดการศึกษาทุกประเภททุกระดับล้วนมีเป้าหมายที่สำคัญอย่างเดียวกัน คือ ผู้เรียน การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนและเพื่อเป็นการสะท้อนภาพที่ชัดเจนนำไปสู่การพัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิด จึงถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบยิ่งขึ้น รวมทั้งปัญหาวิกฤตของระบบการศึกษาที่สะสมและเรื้อรัง ผสมกับปัญหา และความท้าทายที่ประเทศต้องเผชิญจากปัจจัยภายนอกและภายในจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศตามโมเดลประเทศไทย 4.0 ที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีนวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดของสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมุ่งสู่ความเป็นเลิศในการบริหารจัดการสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนั้น รูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดของสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงจะเป็นรูปแบบที่สำคัญว่าสามารถปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนให้มีการโครงสร้างและแนวนโยบายการดำเนินการจัดการศึกษา รวมทั้งจัดระบบการบริหารจัด

การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามแนวนโยบาย และกฎหมายที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและสนองความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้สอดคล้องกับสภาวการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเคราะห์เอกสาร และวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสร้างข้อสรุป

1.2 การศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนสอนคิด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best practice) จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนประสาทวิทยานนทบุรี โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย เป็นโรงเรียนที่ได้นำรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ลิขสิทธิ์ Thinking School จากโรงเรียน King's School ประเทศนิวซีแลนด์ มาปรับใช้ในสถานศึกษาจนเป็นที่ยอมรับ และโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เนื่องจากเป็นโรงเรียนทางเลือกที่มีความโดดเด่นด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียน ซึ่งได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสร้างข้อสรุป

1.3 การศึกษาองค์ประกอบและประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนสอนคิด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามองค์ประกอบและประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนสอนคิด ประชากร ได้แก่ ครูซึ่งเป็นผู้จัดการเรียนการสอนส่งเสริมการสอนคิด ในปีการศึกษา 2563 จากโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best practice) ด้านการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมการคิด จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 409 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู

ผู้จัดการเรียนการสอนส่งเสริมการสอนคิด จำนวน 201 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยนำข้อมูลจากการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.2 การตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย ร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประเด็นการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความครอบคลุมและความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำไปสรุปเป็นความเรียงและแก้ไข

3. ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 347 คน จาก 4 ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยการจัดกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ใช้การสุ่มตัวอย่างโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยลำดับแรกใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดของโรงเรียน แล้วจึงเลือกใช้การสุ่มเป็นระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน ในแต่ละขนาดของโรงเรียน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจากโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 4 ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ได้กลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ จำนวน 186 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการสร้างและประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีดังนี้

รูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ

รูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิด สนับสนุนให้ครูมีความสามารถในการสอนคิดด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) และมีการพัฒนาทักษะเทคนิควิธีการสอนอย่างสม่ำเสมอพร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการคิดที่หลากหลาย สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การบริหารโรงเรียนสอนคิดมีรูปแบบที่ชัดเจน เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน มีทักษะและกระบวนการคิด

3. องค์ประกอบที่ 3 ระบบและกลไก

เป็นขั้นตอนการดำเนินงานการบริหารโรงเรียนสอนคิดที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยบุคลากร ทรัพยากร กฎเกณฑ์ มาตรการ แนวปฏิบัติและปัจจัยต่าง ๆ เป็นกลไกในการดำเนินงานโรงเรียนสอนคิด (Thinking school) ให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

ด้านที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) นโยบายการบริหารโรงเรียน 2) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา 3) รูปแบบการสอนคิด 4) สมรรถนะและทักษะของครู และ 5) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสอนคิด

ด้านที่ 2 กระบวนการ (Process) มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) งานการจัดองค์กร 2) งานการจัดการเรียนรู้และการออกแบบการเรียนรู้ 3) งานการนิเทศ กำกับ ติดตาม และรายงานผล 4) งานพัฒนาและเสริมสร้างทักษะให้ครูสอนคิด (PLC) โดยมีแนวทางปฏิบัติตามวงจร การบริหารงานคุณภาพ (PDCA) ดังนี้ วางแผน (Plan) ปฏิบัติตามแผน (Do) ตรวจสอบ (Check) ปรับปรุง (Act)

ด้านที่ 3 ผลผลิต (Output) มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านผู้เรียน 2) ด้านครู 3) ด้านผู้บริหารสถานศึกษา และ 4) ด้านสถานศึกษา

ด้านที่ 4 ผลลัพธ์ (Outcome) มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านคุณภาพกระบวนการบริหารและการจัดการ และ 3) ด้านคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้านที่ 5 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เป็นผลการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามกระบวนการดำเนินงานโดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีความครอบคลุม ความเหมาะสม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ

ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่าการนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ไปใช้มีความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์และความเป็น
ไปได้การพัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด

รูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิด ในสถานศึกษาสังกัดองค์การ บริหารส่วนจังหวัด	ความเป็นประโยชน์ n = 186			ความเป็นไปได้ n = 186		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
องค์ประกอบที่ 1 หลักการของ รูปแบบ	4.66	0.57	มากที่สุด	4.53	0.60	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์	4.75	0.63	มากที่สุด	4.71	0.65	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 3 ระบบและกลไก						
3.1 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)						
1) นโยบายการบริหารโรงเรียน	4.61	0.71	มากที่สุด	4.58	0.75	มากที่สุด
2) คุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียน	4.55	0.76	มากที่สุด	4.56	0.74	มากที่สุด
3) รูปแบบการสอนคิด	4.53	0.74	มากที่สุด	4.52	0.78	มากที่สุด
4) สมรรถนะและทักษะของครู	4.51	0.78	มากที่สุด	4.47	0.80	มาก
5) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ สอนคิด	4.48	0.77	มาก	4.46	0.81	มาก
รวมเฉลี่ย	4.54	0.75	มากที่สุด	4.52	0.77	มากที่สุด
3.2 ด้านกระบวนการ (Process)						
1) การจัดองค์กร	4.57	0.75	มากที่สุด	4.44	0.77	มาก
2) การจัดการเรียนรู้และการ ออกแบบการเรียนรู้	4.60	0.73	มากที่สุด	4.52	0.76	มากที่สุด
3) งานการนิเทศ กำกับ ติดตาม และรายงานผล	4.49	0.76	มาก	4.47	0.72	มาก
4) งานพัฒนาและเสริมสร้างทักษะ ให้ครูสอนคิด (PLC)	4.58	0.72	มากที่สุด	4.54	0.74	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.56	0.74	มากที่สุด	4.49	0.75	มาก

3.3 ผลผลิต (Output)						
1) ด้านผู้เรียน	4.62	0.72	มากที่สุด	4.57	0.72	มากที่สุด
2) ด้านครู	4.68	0.69	มากที่สุด	4.55	0.74	มากที่สุด
3) ด้านผู้บริหารสถานศึกษา	4.67	0.66	มากที่สุด	4.59	0.69	มากที่สุด
4) ด้านสถานศึกษา	4.64	0.67	มากที่สุด	4.60	0.68	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.65	0.68	มากที่สุด	4.58	0.71	มากที่สุด
3.4 ผลลัพธ์ (Outcome)						
1) ด้านคุณภาพผู้เรียน	4.63	0.71	มากที่สุด	4.51	0.74	มากที่สุด
2) ด้านคุณภาพการบริหารและการจัดการ	4.65	0.67	มากที่สุด	4.54	0.73	มากที่สุด
3) ด้านคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.66	0.68	มากที่สุด	4.60	0.71	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.64	0.69	มากที่สุด	4.55	0.72	มากที่สุด
3.5 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)						
ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกระบวนการดำเนินงาน	4.63	0.70	มากที่สุด	4.58	0.71	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.63	0.70	มากที่สุด	4.58	0.71	มากที่สุด
ภาพรวมทั้งหมด	4.60	0.70	มากที่สุด	4.54	0.72	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ด้านความเป็นประโยชน์ มีผลการประเมินในภาพรวม มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$, S.D = 0.70) และด้านความเป็นไปได้ มีผลการประเมินในภาพรวม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.54$, S.D = 0.72)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 ระบบและกลไก แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) 2) ด้านกระบวนการ (Process) 3) ผลผลิต (Output) 4) ผลลัพธ์ (Outcome) 5) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผล มีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ

รูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิด สนับสนุนให้ครูมีความสามารถในการสอนคิดด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก (Active learning) และมีการพัฒนาทักษะเทคนิควิธีการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการคิดที่หลากหลาย สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมชัย จรรยาไพบูลย์ (2555) ที่ได้สรุปไว้ว่า รูปแบบเป็นแบบอย่างในการดำเนินการใด ๆ ที่แสดงหรืออธิบายให้เห็นถึงโครงสร้างทางความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญของสิ่งที่ศึกษาให้สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยมีรายละเอียดขององค์ประกอบของรูปแบบขึ้นอยู่กับลักษณะของปรากฏการณ์ วัตถุประสงค์ของผู้สร้างและการพัฒนารูปแบบเป็นสำคัญ ดังความหมายของรูปแบบที่ว่าเป็นแบบจำลองโครงสร้างของความสัมพันธ์ต่าง ๆ เป็นชุดปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน หรือเหตุผลซึ่งกันและกันเพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริง หรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะเป็นหลักการ โดยแสดงความเชื่อมโยงขององค์ประกอบต่าง ๆ ให้เห็นเป็นภาพหรือข้อความอย่างง่ายเกี่ยวกับการลำดับขั้นตอนการปฏิบัติเชิงแผนผัง หรือทำเลียนแบบ เพื่อสร้างสัญลักษณ์ที่แท้จริงของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นรูปธรรมและเป็นระบบ (ปรีชาติ ชมชื่น, 2555; Keeves, 1988) และสอดคล้องกับ นันทกานต์ จิรงกรณ์ และคณะ (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดประเทศไทย 4.0 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า หลักการ คือ แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดประเทศไทย 4.0 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การบริหารโรงเรียนสอนคิดมีรูปแบบที่ชัดเจน เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด นำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน มีทักษะและกระบวนการคิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชจรศักดิ์ ไทยประยูร (2560, น. 152) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาเนื้อหาแบบบูรณาการเกี่ยวกับความรู้ที่ใช้ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ลักษณะของรูปแบบต้องเป็นแนวทางที่นำไปสู่การทำนายผลที่ตามมาที่สามารถพิสูจน์และทดสอบได้เชิงประจักษ์ มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและโครงสร้างที่สามารถ อธิบายได้ช่วยสร้างความคิดรวบยอดและช่วยขยาย และปรีชาติ ชมชื่น (2555) ที่สรุปว่า รูปแบบต้องประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของรูปแบบเป็นสำคัญ

องค์ประกอบที่ 3 ระบบและกลไก

เป็นขั้นตอนการดำเนินงานการบริหารโรงเรียนสอนคิดที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยบุคลากร ทรัพยากร กฎเกณฑ์ มาตรการ แนวปฏิบัติและปัจจัยต่าง ๆ เป็นกลไกในการดำเนินงานโรงเรียนสอนคิด (Thinking school) ให้บรรลุเป้าหมายประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 2) ด้านกระบวนการ 3) ผลผลิต 4) ผลลัพธ์ 5) ข้อมูล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายทิพย์ ยะพู (2556) ได้ทำการพัฒนารูปแบบการประเมิน

หน่วยประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ทิปพัฒนา สันตะวัน (2551) ทำการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นจากองค์ประกอบตามทฤษฎีเชิงระบบ ทั้งนี้เพราะทฤษฎีเชิงระบบมีหลักการและแนวคิดที่มีความสำคัญต่อการบริหารองค์กรที่สำคัญอันได้แก่ หลักการของควมมีเหตุผลของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ได้ ทฤษฎีเชิงระบบเชื่อว่า ปัญหาทางการบริหารที่เกิดขึ้นมักจะมาจากสาเหตุที่มากกว่าหนึ่งสาเหตุ รวมถึงทฤษฎีเชิงระบบจะมีกระบวนการในการปรับเปลี่ยนและป้อนข้อมูลย้อนกลับ เพื่อบอกให้รู้วาระบบมีการเบี่ยงเบนอย่างไร ควรจะแก้ไขที่องค์ประกอบใดของระบบ

ในแต่ละองค์ประกอบของระบบและกลไก มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ ด้านที่ 1 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มี 5 องค์ประกอบย่อย คือ 1) นโยบายการบริหารโรงเรียน 2) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา 3) รูปแบบการสอนคิด 4) สมรรถนะและทักษะของครู 5) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสอนคิด โดยในการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า ปัจจัยนำเข้าควรปรับให้เป็นกระบวนการหรือคุณลักษณะและศักยภาพของครูและบุคลากรหรือสมรรถนะ และทักษะของครู และเพิ่มเติมให้มีปัจจัยอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการสอนคิดเป็นสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสอนคิด งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่

ซึ่งสอดคล้องกับทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญ 4M คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) การจัดการ (Management) (สมคิด บางโม, 2548) และสอดคล้องกับแนวคิดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของ P21 (Partnership for 21st century learning) ระบุในกรอบแนวคิดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในส่วนของการจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ โดยการจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

รูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีจุดเด่นอยู่ในด้านที่ 2 คือ ด้านกระบวนการ (Process) มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ 1) งานการจัดองค์กร 2) งานการจัดการเรียนรู้และการออกแบบการเรียนรู้ 3) งานการนิเทศ กำกับติดตาม และรายงานผล 4) งานพัฒนาและเสริมสร้างทักษะให้ครูสอนคิด (PLC) โดยมีแนวทางปฏิบัติตามวงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) ดังนี้ วางแผน (Plan) ปฏิบัติตามแผน (Do) ตรวจสอบ (Check) ปรับปรุง (Act) นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะเป็นเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 กระบวนการย่อยนี้ มีตัวแปรขององค์ประกอบที่สอดคล้องกระบวนการบริหาร POSDCORB ของ Gulick and Urwick (อ้างอิงถึงใน จันทรานี สงวนนาม, 2553) และสอดคล้องกับกระบวนการบริหาร PDCA ของ Kano ที่เน้นกระบวนการและผลลัพธ์วงจรการบริหารคุณภาพหรือ PDCA ให้มีความสำคัญกับกระบวนการค่อนข้างมาก โดยพยายามเน้นถึงการป้องกันการเกิดซ้ำของปัญหา เพื่อการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นแนวทางเพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จที่คาดหวังในอนาคต เป็นการวางแผนกำหนดเป้าหมายการบริหารงานที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม กำหนดเป้าหมายการวัดและการจัดทำแผนตามเป้าหมายโดยกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบที่มีการแต่งตั้ง

คณะทำงานพัฒนาการสอนคิด จัดตั้งคณะทำงานหรือกลุ่มย่อยของครูที่มาจากหลายวิชา ในโรงเรียนเพื่อให้ความมั่นใจว่าจะเกิดการสื่อสารและการร่วมมือระหว่างกันที่ดี รวมทั้งมีการจัดสรรบทบาทบุคลากรทำหน้าที่เป็นทีมขับเคลื่อนกระบวนการสอนคิดของสถานศึกษา เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาการสอนคิด พัฒนาความสามารถการคิดของผู้เรียน และการประเมินผล การจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้บริหารดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติงาน ให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานจะประสบผลสำเร็จมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยองค์การ สอดคล้องกับแนวคิดของ จิตรวิชี้อยสสัย (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนย่อมมีวิธีการและแนวทางในการปฏิบัติเพื่อการบริหารสถานศึกษาที่มีความชัดเจน แสดงออกถึงภาพในอนาคตที่เป็นไปได้ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และเป้าหมายของสถานศึกษา ดังงานวิจัยของ ปุณณัตถ์ ไชยคำ (2561, น. 339) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย เน้นกระบวนการบริหาร และการจัดการงาน 4 ฝ่าย คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร งานบริหารทั่วไป ตั้งแต่กระบวนการวางแผนและกำหนดเป้าหมาย การจัดการรูปแบบโครงสร้างขององค์กร การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน การเลือกสรรคนที่มีคุณภาพเข้ามาทำงาน การควบคุมให้งานที่ทำบรรลุผลสำเร็จเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ วรชัย ภิรมย์ (2559) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย พบว่า ปัจจัยการบริหารเป็นหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารจะต้องมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของครูและบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจน มีการคัดเลือกบุคลากรในการทำงานโดยอาศัยความรู้ความสามารถและความพึงพอใจเป็นหลัก เพื่อให้การดำเนินงาน ในโรงเรียนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ด้านที่ 3 ผลผลิต (Output) มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ 1) ด้านผู้เรียน 2) ด้านครู 3) ด้านผู้บริหารสถานศึกษา 4) ด้านสถานศึกษาด้านที่ 4 ผลลัพธ์ (Outcome) มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านคุณภาพกระบวนการบริหารและการจัดการ 3) ด้านคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ และด้านที่ 5 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย คือ ข้อมูลย้อนกลับของปัจจัยนำเข้า ข้อมูลย้อนกลับของกระบวนการ และข้อมูลย้อนกลับของผลลัพธ์ ซึ่งข้อมูลย้อนกลับในแต่ละส่วน นำมาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขในส่วนนั้นให้ดียิ่งขึ้น เป็นผลการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามกระบวนการดำเนินงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิณณวัตร กิ่งแก้ว (2556) ทำการศึกษาการพัฒนา

รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนพระปริยัติธรรม พบว่า รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ดำเนินการซึ่งได้มาของข้อมูลย้อนกลับ ดังชั้นที่ 4 มีการประเมินผลในการดำเนินงาน และนำผลข้อมูลย้อนกลับมาใช้ใน ชั้นที่ 5 มีการสรุปผลในการใช้รูปแบบเพื่อปรับปรุง โดยมีความสัมพันธ์กับการบริหารงาน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป สอดคล้องกับกับงานวิจัยของ อรชร ปราจันทร์ และ สุกัญญา แซ่ม้อย (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ระบบของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการส่งเสริมการคิดเชิงนวัตกรรมคือ เน้นบริหารแบบบูรณาการ เข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงอย่างลงตัว มีปฏิสัมพันธ์กับทุกฝ่ายเพื่อถ่ายทอด และสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน มีการนิเทศติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานมาปรับปรุง โดยมีระบบการให้รางวัล และการยอมรับระบบการจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร หากสถานศึกษามีระบบการติดตามประเมินผล ที่มีประสิทธิภาพ และมีระบบการสร้างขวัญและกำลังใจที่เหมาะสมจะส่งผลให้บุคลากรเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเกิดแนวคิดใหม่ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมได้อย่างหลากหลาย

ผลการประเมินความครอบคลุมและความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเห็นต่อรายละเอียดของความครอบคลุมในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมิน ในส่วนของความเหมาะสม พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสร้างขึ้นโดยแสดงให้เห็นถึงการที่มีองค์ประกอบหรือระบบย่อยที่มีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อปฏิบัติหน้าที่หรือทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของระบบใหญ่ที่เป็นภาพรวม (Kast & Rosenzweig, 1985) แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบสำคัญ ๆ ของเรื่องให้เข้าใจง่ายขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน (คัมภีร์ สุดแท้ และคณะ, 2553) มีความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural relationship) ระหว่างตัวแปรมากกว่าเน้นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดา (Associative relationship) สามารถตรวจสอบได้ด้วยการสังเกตและหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ ซึ่งให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา สามารถใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย (Keeve, 1988, p. 560) จึงทำให้ผลการตรวจสอบรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุดอย่างเป็นเอกฉันท์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จินฉนวนตรึงแก้ว (2556, น. 224-225) ทำการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนพระปริยัติธรรม พบว่า การประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหาร งานวิชาการ ด้านการบริหารงาน

แผนภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรสนับสนุนให้มีการนำรูปแบบโรงเรียนสอนคิดไปใช้ และทำการประเมินผลเพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้บริหารซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนที่จะส่งผลให้การบริหารโรงเรียนประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์สภาพบริบท รวมทั้งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการเรียนรู้ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของครู

1.2 จากผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนสอนคิดด้านการบริหารงานบุคคล ประเด็นที่ต้องคำนึงถึง ได้แก่ สถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากรตามวิสัยทัศน์ให้มีทักษะความชำนาญสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนร่วมวิชาชีพสถานศึกษา จึงควรมีการพัฒนาวางแผนนโยบายพัฒนาครูผู้สอนให้มีทักษะด้านการคิด เพื่อเป็นตัวอย่างและเป็นผู้ช่วยให้ผู้เรียนและสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับผู้เรียนสืบต่อไป

1.3 จากผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารโรงเรียนสอนคิดด้านการจัดองค์กร พบว่า เป็นแนวทางที่มีความสำคัญ และกระบวนการต้องมีความชัดเจน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย แผนการพัฒนาการศึกษาที่เน้นการคิดและต้องดำเนินการอย่างจริงจัง ตั้งแต่ระดับนโยบาย การศึกษาจนถึงระดับผู้ปฏิบัติ ปรับโครงสร้างองค์กรและจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการสอนคิด

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนสอนคิดสำหรับโรงเรียนทางเลือกที่มีความโดดเด่นด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียนที่มีบริบทแตกต่างกันออกไป เพื่อบรรลุผลสู่โรงเรียนสอนคิด

2.2 ควรศึกษาเพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนสอนคิด เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือมากขึ้น

2.3 ควรศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการนำรูปแบบการสอนคิดในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดไปใช้ในการบริหารจัดการในโรงเรียน

แหล่งอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. พริกหวานกราฟฟิค.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กระทรวง.

- ขจรศักดิ์ ไทยประยูร. (2560). รูปแบบการพัฒนาเนื้อหาแบบบูรณาการเกี่ยวกับความรู้ที่ใช้ใน
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คัมภีร์ สุดแท้, สมชาย วงศ์เกษม, และสุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2553). การพัฒนารูปแบบการบริหารงาน
วิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 4(2),
127-136.
- จันทราณี สงวนนาม. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3).
บุ๊คพอยท์.
- จิณณวัตร กิ่งแก้ว. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน พระ
ปริยัติธรรม [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. ราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- จิตรวี ชื่อสัตย์. (2564). คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตภาคเหนือ สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].
มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ชัยณรงค์ วงศ์ธีรทรัพย์. (2557). ถอดรหัสแนวคิด เพื่อชีวิตที่มีคุณค่า. อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์
พับลิชชิ่ง.
- ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน. (2551). รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต ไม่ได้
ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2559). การศึกษาไทย 4.0 ในบริบทการจัดการศึกษาเพื่อการ
พัฒนาที่ยั่งยืน. ใน การประชุมทางวิชาการของคุรุสภา ประจำปี 2559 เรื่อง การวิจัย
นวัตกรรมการเรียนรู้และการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (น. 23-25). โรง
พิมพ์คุรุสภา.
- นันทกานต์ จิรังกรณ์, ธาณี เกสทอง, และทีปพิพัฒน์ สันตะวัน. (2563). รูปแบบการบริหารงาน
วิชาการตามแนวคิดประเทศไทย 4.0 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด. วารสารศึกษาศาสตร์ มจร, 8(2), 81-93.
- ปริชาติ ชมชื่น. (2555). รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนที่มี
ประสิทธิผลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ปยุณณ์ต์ ไชยคำ. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา
ท้องถิ่นของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย
[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2557). *คตินอกกรอบ: สอนและสร้างได้อย่างไร*. วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วรชัย ภิรมย์. (2559). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมคิด บางโม. (2548). *องค์การและการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). วิทยพัฒน์.
- สมชัย จรรย์ไพฑูรย์. (2555). *รูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สายทิพย์ ยะฟู. (2556). *การพัฒนารูปแบบการประเมินหน่วยประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2558). *รายงานประจำปี 2558 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).* สำนักงาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. พริกหวานกราฟฟิค.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2556). *โลกเปลี่ยน ไทยปรับ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯธุรกิจ.
- อรชร ปรารจันท์ และสุกัญญา แซ่มะน้อย. (2561). *รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 12(1), 156-169.
- Kast, F. E., & Rosenzweig, J. E. (1985). *Organization and management: a systems and contingency approach* (4th ed.). McGraw-Hill.
- Keeves, P. J. (1988). *Education research, methodology and management: an international handbook*. Pergamon Press.